

การรักษาความสัมพันธ์และการยุติความสัมพันธ์ทางสังคมที่ความจริง

ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ความจริงระหว่างผู้ชมกับตัวแสดง ก็เป็นลักษณะหนึ่งของความสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเมื่อมีวันกำเนิดขึ้นมา ก็มีวันดับลงไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีคำว่า เมื่อความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นแล้ว จะต้องมียุติสิ้นสุดทุกครั้งไป บางคนสามารถรักษาความสัมพันธ์ไว้ได้ ไม่ว่าจะความสัมพันธ์นั้นจะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ตาม ซึ่งก็เป็นที่น่าสนใจว่ามีปัจจัยอะไรเป็นสิ่งที่ช่วยให้ความสัมพันธ์นั้นคงอยู่ และปัจจัยอะไรทำให้ความสัมพันธ์สิ้นสุดลง

การรักษาความสัมพันธ์และการยุติความสัมพันธ์ทางสังคมที่ความจริงที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดงในละครโทรทัศน์นี้ จำเป็นต้องอาศัยหลักเกี่ยวกับจิตวิทยาการรับรู้เป็นส่วนช่วยในการวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นเรื่องของความรู้สึก การรับรู้ และการเปลี่ยนความคิด

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ชมรักษาและเปลี่ยนรูปแบบความสัมพันธ์แต่ยังคงรักษาความสัมพันธ์เอาไว้

การที่ผู้ชมรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมที่ความจริงระหว่างตนและตัวแสดงเอาไว้ซึ่งอาจจะรักษาความชอบหรือเกลียด หรือเปลี่ยนจากชอบเป็นเกลียดนั้น จากการวิจัย สามารถแยกสรุปได้เป็น 2 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยภายในตัวผู้ชมเอง
2. ปัจจัยภายนอกตัวผู้ชม

1. **ปัจจัยภายในตัวผู้ชม** ปัจจัยนี้เกิดจากการรับรู้และทัศนคติที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดงไม่ว่าจะเป็นในเชิงบวกหรือลบก็ตาม เป็นปัจจัยที่โดยปกติแล้วจะไม่มีเปลี่ยนแปลง กล่าวคือเมื่อชื่นชอบหรือเกลียดตัวแสดงตัวใดแล้ว ก็มักจะชอบและเกลียดอยู่อย่างนั้น ถึงแม้ว่าตัวแสดงตัวนั้นจะมีการเปลี่ยนบทบาท หรือตัวแสดงตัวร้ายจะออกมาแก้ข่าวว่าไม่ได้ร้ายจริงอย่างในละครก็ตาม

ปัจจัยนี้เกิดจากการที่ผู้ชมสร้างภาพลักษณ์ต่อตัวแสดง และเป็นการสร้างภาพที่ฝังแน่นในจิตใจ ผู้ชมจะเชื่อมั่นว่าตัวแสดงเป็นอย่างที่ตนคิด เมื่อมั่นใจแล้วก็จะไม่เปลี่ยน สาเหตุหนึ่งอาจมาจากละคร

" เกลียด ไข่...ใครนะที่ปากหนา ๆ ตาโต ๆ เกลียดมัน.....มันฆ่าลูกเมียมัน ตั้งแต่นั้นเกลียดไม่คู่มันเลย " (เสงี่ยม วาริระนิช : สัมภาษณ์)

จากกรณีของคุณเสงี่ยมพบว่าคุณเสงี่ยมติดภาพของ วริชช เทิดวงศ์ ในละครเรื่องเจ้ากรรมนายเวร ซึ่งในบทดังกล่าวคุณวริชชจำเป็นต้องฆ่าเมียและลูกของตัวเอง ทำให้คุณเสงี่ยมมีความรู้สึกในแง่ลบต่อคุณวริชช เมื่อผู้วิจัยบอกว่านั้นเป็นเพียงการแสดงคุณเสงี่ยมก็ไม่สนใจและกล่าวว่าจะไม่ชมละครที่คุณวริชชเล่นอีก จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ชมฝังใจกับภาพที่เห็นแล้วก็จะไม่เปลี่ยนความรู้สึกง่าย ๆ

Sherif (1961) ว่าการตัดสินใจของแต่ละบุคคลมีพื้นฐานบนสิ่งยึดเหนี่ยวที่อยู่ภายในของแต่ละคนและการเกี่ยวข้องกับอดีต และ อิสรภาพของการปฏิเสธจะลดการเปลี่ยนทัศนคติ หรือไม่มี การเปลี่ยนทัศนคติ

เมื่อผู้ชมหลงใหลในตัวแสดงแล้วก็ยากที่จะเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ได้ เนื่องจากผู้ชมให้ค่าและความหมายของตัวเองแสดงแล้วว่าชอบ และไม่ว่าอย่างไรก็จะไม่เปลี่ยนแปลง

" ยังไงผมก็ชอบพี่ฟลุคครับ ใครจะว่าพี่ฟลุคเจ้าชู้ บ้าหญิง หรือมีข่าวอะไรเยอะเยอะ ผมก็ชอบครับ ไม่รู้พี่ ผมชอบ ก็ไม่รู้จะนานมัย แต่ชอบ ตอนนีชอบมาก " (ดนตรี วงศ์ทองแก้ว : สัมภาษณ์ 2 พฤษภาคม 2542)

" ที่ชอบมาก ๆ ชอบมานานแล้วเหอ พี่เบิร์ด ธงไชยคะ หนูติดตามละคร ทุกเรื่องของพี่เบิร์ด ที่พี่เขาร้องเพลงนี้สุดยอดอยู่แล้ว ชาว....ที่พี่เขาเป็นตุ๊ดเป็นอะไรเหอคะ เจย ๆ คะ ตุ๊ดก็ชอบผู้ชายก็ชอบ ให้พี่แกไปแปลงเพศหนูก็ชอบ " (กัลยา จุ่มมา : สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2542)

อย่างไรก็ตามในการรักษาความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับตัวผู้ชมเป็นหลัก กลุ่มเป้าหมายที่รักษาความสัมพันธ์ไว้อย่างเหนียวแน่น กล่าวคือชอบอย่างไรก็ชอบอย่างนั้น เกลียดอย่างไรก็เกลียดอย่างนั้น จะเกิดขึ้นชัดเจนกับกลุ่มคนที่เป็นวัยรุ่น

ปัจจัยภายในตัวผู้ชมนี้เป็นเรื่องของจิตวิทยา เป็นความรู้สึกและทัศนคติซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เปลี่ยนแปลงได้ยาก บางครั้งอาจจะเปลี่ยนไม่ได้เลย นั่นเพราะเมื่อผู้ชมรับรู้ภาพ ๆ หนึ่งที่ปรากฏทางละครโทรทัศน์ โดยที่ผู้ชมเองมีประสบการณ์กับเรื่องราวที่เห็น พร้อมกันนั้นผู้ชมมีความรู้เดิม

เกี่ยวกับตัวแสดงนั้น ๆ ก็จะทำให้ผู้ชมผูกขาดว่าตัวแสดงนั้น ๆ ย่อมเป็นอย่างไรในละคร นอกจากเรื่องประสบการณ์ที่มีต่อเรื่องและความรู้เดิมที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดงแล้ว เรื่องของการศึกษา เพศและวัยของผู้ชมก็มีส่วนอย่างมากในการที่จะรักษาความสัมพันธ์นี้ไว้ กล่าวคือ เพศหญิงจะเป็นเพศที่รับรู้เรื่องราวและเกิดความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ได้ดีคือเพศชาย วัยรุ่นก็เป็นวัยที่เรียกได้ว่าหลงใหลต่อสิ่งที่ได้เห็นได้เรียนรู้อย่าง ผู้สูงอายุก็เป็นพวกที่เชื่อมั่นในความคิดของตนเอง ยกที่จะเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญที่สุดคือ การศึกษา เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงจะวิเคราะห์ภาพความเป็นจริงได้ง่ายกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า

" ผู้หญิงนะ จะเป็นอะไรแบบนี้เยอะ เพราะผู้หญิงจะจับจิบ หุยมหิมกว่าผู้ชาย สังเกตไหมว่าถ้าเม้าท์กันเรื่องละคร ตัวคนโน้นคนนี้จะเป็นผู้หญิง ในเรื่องที่เราชอบตัวแสดงใช่ไหม ชอบก็ชอบอยู่อย่างนั้น ส่วนหนึ่งมันเป็นความผูกพัน แล้วก็ที่สำคัญคงมาจาก ในจิตใต้สำนึกของเราทุกคนที่ว่าต้องการคนดี โดยเฉพาะวัยรุ่นเห็นไหม เขาต้องการฮีโร่เมื่อเขาพบแล้วเขายึดติดกับ ฮีโร่ของเขา บางทีในชีวิตจริงฮีโร่ของเขาเป็นคนไม่ดีเขาก็ไม่สนใจ เพราะเขาชอบของเขาอย่างนั้น " (ช. กิรติ ศิริบุญย์ : สัมภาษณ์ 22 มิถุนายน 2542)

" ก็ชอบนะ อย่างที่ชอบหน่อยบุษกรมาก คำดูดีนะ มีมาด ชอบตอนเขาเล่นเรื่องเซลดกับ บ่วงหงส์มากที่สุด ก็เขาเล่นเป็นนางเอกนี่ แต่ว่าพอเขาเปลี่ยนมาเล่นเป็นนางอิจฉาก็ไม่เกลียดเขาหรอก ก็ชอบเขานะ แต่คนที่เกลียดแล้วเกลียดเลยก็มีนะ ก็ก๊ากสู่วัจนี่นั่นละ เกลียดอย่างแรง ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไม รู้แต่ว่าเกลียด ต่อให้มาเล่นเป็นคนดีขนาดไหนก็ชอบไม่หลงหรือ สงสัยมันฝังใจแล้วมั้ง " (แนนน้อย ม่วงทอง : สัมภาษณ์ 18 พฤษภาคม 2542)

อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ชมบางคนรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงไว้ได้น้อย นั่นเพราะสามารถแยกภาพความเป็นจริงออกจากภาพที่เห็นในละครโทรทัศน์ได้กรณีนี้เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างที่ละครออกอากาศเท่านั้น และการรักษาความสัมพันธ์คือการมองว่าตัวแสดงเป็นอย่างไรที่เห็นในละครก็เป็นเฉพาะช่วงที่ละครออกอากาศ

" ตอนที่เรารู้มันก็ต้องมีบ้าง แล้วยัดคนนั้นมันร้ายวะ ร้ายจริง ๆ อะไรอย่างนี้ แต่พอละครจบมันก็ไม่เห็นมีอะไรที่เห็นคนอื่นเค้าคุยกัน ก็มานั่งนึกว่าเค้าอาจจะไม่ได้ร้ายจริง ๆ ก็ได้ ใครจะบ้าร้ายตลอดแบบนี้ " (วิบูลย์ศักดิ์ แซ่ลี : สัมภาษณ์ 25 พฤษภาคม 2542)

คุณวิลาณี เดชมนี กล่าวว่า ความรู้สึกไม่ชอบตัวแสดงนั้นเกิดขึ้นขณะที่ละครโทรทัศน์ออกอากาศ “ ก็เกลียดเฉพาะตอนดูละคร ไม่ได้เกลียดเค้าจริง ๆ หรือ เราว่านี่มันคือการแสดง แต่ก็ยอมรับนะว่า ตอนนั้นเกลียดจริง ๆ เลย ก็เช่น ป้าอะไรนะจำชื่อไม่ได้ ที่เล่นเป็นคนใช้ตลอดเลย เล่นเรื่องดาวพระศุกรีนะ เห็นแกที่ไร อุดเกลียดแกไม่ได้ซักที แต่ก็เข้าใจนะว่ามันคือการแสดง ก็ตอนนั้นก็น่าจะเกลียดแกอยู่ ” (วิลาณี เดชมนี : สัมภาษณ์ 4 พฤษภาคม 2542)

2. ปัจจัยภายนอกตัวผู้ชม ปัจจัยภายนอกผู้ชมนี้ เป็นปัจจัยที่สามารถทำให้ผู้ชมเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยภายนอกดังกล่าวคือ การที่ตัวแสดงมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทโดยเป็นลักษณะเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา และการที่ตัวแสดงเปลี่ยนแปลงบทบาทโดยเป็นบทที่แตกต่างจากบทเดิม ๆ อย่างสิ้นเชิง กรณีนี้ต้องอาศัยการกระตุ้นของบทนั้น ๆ ต่อตัวแสดงด้วย ยังมีการกระตุ้นภาพที่เปลี่ยนไปของตัวแสดงมากเท่าไร ผู้ชมก็จะเปลี่ยนทัศนคติได้ง่ายเท่านั้น

“ เมื่อก่อนไม่ชอบ เกลียดเต่า สมชาย เพราะเขาเวอร์ ๆ อย่างตอนที่เล่นน้ำใสใจจริง จะทำตัวเวอร์พอได้ ก็เลยไม่ค่อยชอบ แต่ตอนนี้รู้สึกไม่เวอร์แล้ว กลับมาแสดงละครก็ดี น่ารักเดี๋ยวนี้ไม่เวอร์แล้ว แล้วแสดงบทชีวิตก็ดีด้วย เหมาะดี ” (มุทิตา คงชาติ : สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม 2542)

นอกจากนี้ สื่อยังมีส่วนสำคัญในการรักษาหรือเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมและตัวแสดงในละครโทรทัศน์ กล่าวคือหากสื่อมีการเปลี่ยนภาพของตัวแสดงและเน้นย้ำภาพนั้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้ชมจะเปลี่ยนความสัมพันธ์ได้

“ ละครจบแล้วก็ไม่ถึงกับเลิกชอบนะ แต่กับคนที่ไม่ชอบ ใช้นางอิจจาก็อาจจะไม่เกลียดหนักเหมือนตอนดูละคร แต่ว่าก็ไม่ใช่ชอบนะ เจย ๆ มากกว่า รู้เหมือนกันว่าเป็นบทบาทการแสดงเค้าแสดงดีมาก ๆ เลยเราถึงเกลียด แต่มันก็เกลียดจริง ๆ นะตอนนั้น ตอนนั้นก็เข้าใจไปเหมือนกันว่า ต้องเป็นคนอย่างนี้แน่ ๆ เลย แต่ก็ไม่แน่ถ้าเกิดเปลี่ยนมาเป็นคนดีมาก ๆ เข้าอาจจะชอบก็ได้ ” (อรอนงค์ เอี่ยมขำ : สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม 2542)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ในละครโทรทัศน์ตัวแสดงจะรับบทเป็นนางเอกแสนดี เรียบร้อย น่าสงสาร แต่หากผู้ชมได้รับข้อมูลไม่ดีของตัวแสดงอยู่เสมอก็ทำให้ผู้ชมเปลี่ยนความชอบเป็นไม่ชอบได้

“ เคยคิดว่า อัม พัชราภา เป็นคนดี เห็นนึ้ม ๆ เป็นนางเอก แต่ตอนหลังไม่ไหว เพิ่งรู้ว่านิสัยแย่มาก ค่อยไม่ค่อยชอบ แต่ก็ไม่ถึงกับเกลียดหรอกนะ เพราะเราไม่ได้อยู่กับเค้า ก็ไม่รู้ว่านิสัยแท้ ๆ เค้าเป็นยังไง แต่เท่าที่เห็นตอนนี้นับอกได้ว่านิสัยไม่ดี ไม่ชอบ ” (ปราโมทย์ แดงสุวรรณ : สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2542)

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมโทรทัศน์ยังคงอยู่ หากแต่เป็นการเปลี่ยนรูปแบบความสัมพันธ์จากชอบเป็นไม่ชอบ หรือจากไม่ชอบเป็นชอบ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์นี้ นักจิตวิทยาากล่าวว่าเป็นเรื่องที่ยาก แต่เป็นไปได้

“ การเปลี่ยนทัศนคติและความรู้สึกของคนเราจริง ๆ ทำได้ยากนะ เพราะบางที่เราฝังมันไว้แล้ว แต่ก็มีที่เปลี่ยนได้ แต่ว่าต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีการศึกษาหน่อยนะ เพราะคนที่มีความรู้มีการศึกษานี้เขาจะแยกแยะออกว่าอะไรเป็นอะไร เขาอาจจะรู้สึกอินกับละครจนเกลียดตัวแสดง หรือชอบหลงใหลไป แต่พอ เวลาผ่านไปตัวนั้นเปลี่ยนมาเล่นบทอื่นที่ต่างออกไป เขาก็เปลี่ยนมาชอบหรือเกลียดก็ได้ เป็นเรื่องธรรมดา ” (ช.กิริติ ศิริบุญย์ : สัมภาษณ์ 22 มิถุนายน 2542)

Sherif (1961) การตัดสินใจทางสังคมที่ช่วยนำความเข้าใจในการสื่อสารคือ การเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งมีการคาดเดาว่า อิสรภาพของการยอมรับสารช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนทัศนคติ และ อิสรภาพของการปฏิเสธจะลดการเปลี่ยนทัศนคติ หรือไม่มีการเปลี่ยนทัศนคติ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ชมที่เปิดกว้างทางความคิด หรือเป็นผู้ที่ยอมรับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ได้ง่าย นั้น จะเปลี่ยนความสัมพันธ์ได้ แต่อย่างไรก็ตามต้องอาศัยเวลา เป็นสิ่งสำคัญ

“ มีลิ ที่เคยเกลียดแล้วไม่เกลียด ก็มีพร้อม (พร้อม มอนโกโมรี) เมื่อก่อนเค้าเล่นร้ายใจไม่ค่อยชอบ หลัง ๆ เล่นบทดี ก็เออ..ค่อยไม่ไม่ชอบขึ้นมาหน่อย แต่ก็ไม่ใช่ว่า พอเล่นดีแล้วที่ชอบเลยนะ หลายเรื่องอยู่ กว่าที่จะชอบ ตอนนี้ก็ไม่ได้เกลียดแล้ว ชอบแล้ว ” (นภาพรรณ ศิริวิเศษ : สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2542)

นอกจากนี้ การที่สื่อนำเสนอตัวแสดงทางโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้ชมรักษาความสัมพันธ์ได้อย่างเหนียวแน่น เนื่องจากยังพบเจอตัวแสดงอยู่เสมอ แม้ว่าจะเป็นการพบเจอเพียงเฉพาะในโทรทัศน์ก็ตาม

คุณปราโมทย์ แดงสุวรรณ กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้ชื่นชอบและติดตามผลงานของ คัทลียา แมคอินทอช และ ฉัตรชัย เปล่งพานิช ตั้งแต่ละครเรื่องต้น ๆ จนกระทั่งปัจจุบันว่า เพราะชอบทั้งสองและนักแสดงทั้งสองท่านนี้ยังคงปรากฏตัวทางสื่อให้ตนพบเจออยู่เสมอ ยังคงมีข่าว และ ละครให้ชมอยู่เป็นประจำ

" ตอนนี้ไม่มีลืม เห็นอยู่ประจำ คัทลียาเขาเป็นพิธีกรด้วย แต่ไม่เคยดูรายการที่เขาเป็นพิธีกร เพราะตึก ฉัตรชัยหายไปตอนหนึ่ง แต่ก็กลับมาเล่นอีกก็ยังคงจำได้อยู่ ชอบสองคนนี่ ตั้งนานแล้ว ชอบตอนนี้ก็ยังชอบอยู่ ถ้ามียังอยู่ในวงการยังมีให้ดู ก็คงดูต่อไป แต่ถ้าแก่ไปกว่านี้อาจไม่รู้จักแล้วก็ได้นะ " (ปราโมทย์ แดงสุวรรณ : สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2542)

จากการวิจัยสรุปได้ว่าการรักษาความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับผู้ชมและสื่อ หากผู้ชมมีความรู้สึกหลงใหล ฝังใจว่าตัวแสดงเป็นดังเช่นที่ภาพจากละครโทรทัศน์นำเสนอ ก็ยากที่จะเปลี่ยนความคิดและความรู้สึกนั้น ความสัมพันธ์ก็จะลึกซึ้งแน่นแฟ้น อย่างไรก็ตามความชอบและความเกลียดก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับผู้ชมและสื่อเป็นสำคัญเช่นกัน หากผู้ชมสามารถแยกแยะออกว่าสิ่งใดคือเรื่องจริงและสิ่งใดคือภาพจากละครโทรทัศน์ ผู้ชมก็จะสามารถเปลี่ยนความสัมพันธ์จากชอบเป็นเกลียดจากเกลียดเป็นชอบได้ง่าย สื่อก็เช่นกัน หากสื่อกระตุ้นภาพใดภาพหนึ่งซ้ำ ๆ ซึ่งภาพนั้นติดอยู่ในใจผู้ชมอยู่แล้วก็จะทำให้ผู้ชมรักษาความสัมพันธ์ได้ยาวนานขึ้น หรือหากสื่อสร้างภาพใหม่ของตัวแสดงบางคนแล้วอำภาพนั้นบ่อย ๆ ก็สามารถทำให้ผู้ชมเปลี่ยนความสัมพันธ์ได้ และถ้าสื่อเสนอตัวแสดงนั้น หรือตัวแสดงนั้น ๆ มีการปรากฏตัวทางโทรทัศน์การรักษาความสัมพันธ์ก็ทำได้ง่ายขึ้น

การยุติความสัมพันธ์ทางสังคมกึ่งความจริงระหว่างผู้ชมกับตัวแสดงในละครโทรทัศน์

การยุติความสัมพันธ์ที่ผู้ชมมีต่อตัวแสดงนั้น มาจากปัจจัยเดียวคือ การที่ตัวแสดงนั้น ๆ หายไปจากสื่อ กล่าวคือขาดการปรากฏตัวทางสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปรากฏตัวในรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขาดการปรากฏตัวในละครโทรทัศน์

" ที่เคยชอบสมัยก่อน มีมนต์ดี รู้เรื่องเค้าหมด จะชีวิต งาน หรืออะไรต่อไร ก็ติดตามแต่หยุดไปแล้ว ก็เค้าเลิกเล่นละครแล้ว แล้วก็หายไปไหนก็ไม่รู้ตั้งนาน รู้สึกตอนนี้เป็นผู้จัดละครใหม่ เลิกติดตามตั้งแต่เค้าเลิกเล่นละครได้ซั๊กพัก จารุณีก็เหมือนกัน เค้าหายไปช่วงหนึ่งนะ แต่ตอนนี้กลับมาเล่นละครแล้ว ก็ติดตามเหมือนกัน " (วราภรณ์ จิตราภิรมย์ : สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2542)

เป็นที่สังเกตว่าหากตัวแสดงไม่มีการปรากฏในละครโทรทัศน์จะทำให้ความสัมพันธ์ยุติได้ กรณีของคุณวราภรณ์ก็เช่นกัน คุณวราภรณ์เคยชื่นชอบคุณ มนฤดี ยมาภักย์ เป็นอย่างมาก แต่เมื่อคุณมนฤดีขาดการปรากฏตัวทางโทรทัศน์ ไม่ว่าจะในด้านหรืออะไรก็ตาม และไม่ได้ปรากฏตัวทางสื่ออีกเลยหรือมีการปรากฏตัวแต่ไม่โดดเด่นนัก ทำให้คุณวราภรณ์ลืมนิสัยและความสัมพันธ์ที่คุณ วราภรณ์มีต่อคุณมนฤดีและไม่ได้มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับคุณมนฤดีอีกเลย ความสัมพันธ์นั้นยุติลงในที่สุด

จากการวิจัยพบว่า เมื่อผู้ชมเกิดความสัมพันธ์กับตัวแสดงแล้ว ผู้ชมจะยุติความสัมพันธ์นี้เมื่อตัวแสดงนั้นหายไป ไม่มีการปรากฏตัวทางสื่ออีกเลย หรือขาดการปรากฏตัวเป็นระยะเวลายาวนาน จนผู้ชมลืมนิสัยความสัมพันธ์นั้นไป แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยเวลานานซึ่งเรื่องนี้คุณ ช. กิรติ ศิริบุญต์ นักจิตวิทยาให้เหตุผลสนับสนุนเรื่องของการยุติความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมและตัวแสดงในละครโทรทัศน์

“ เรื่องการหยุดความชอบ ความเกลียดนี้ จริง ๆ จะเป็นได้น้อยนะ แต่ก็มีมันเหมือน ๆ กับการลืมนะ อย่างเช่น เวลาเราไม่ได้เจอใครนาน ๆ ใจเรายังลืมนะได้เลย พอเจอกันอีกทีก็ไม่สนิทกันแล้ว ก็เหมือนกันกับเรื่องนี้ละ แต่ต้องนานนะ อย่างเพื่อนเราเราต้องอาศัยเวลานานใหม่กว่าจะลืมนะ จำเขาไม่ได้ ก็นานนะ เหมือนกัน อย่างนี้จะทำให้ ชอบก็เลิกชอบได้ เกลียดก็เลิกเกลียดได้ค่ะ ”
(ช. กิรติ ศิริบุญต์ : สัมภาษณ์ 22 มิถุนายน 2542)

สรุปได้ว่า การรักษาความสัมพันธ์ของผู้ชมที่มีต่อตัวแสดงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยในด้านภายในผู้ชม และปัจจัยภายนอกผู้ชม กล่าวคือ ผู้ชมจะรู้สึกชอบหรือไม่ชอบตัวแสดง เนื่องจากสภาวะจิตใจและทัศนคติของผู้ชมเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสื่อแต่อย่างใด ปัจจัยภายในนี้เปลี่ยนแปลงได้ยาก แตกต่างจากปัจจัยภายนอกผู้ชม ซึ่งปัจจัยนี้อาศัยสื่อเป็นตัวช่วย สื่อจะช่วยให้ผู้ชมรักษาความสัมพันธ์จากชอบก็ยังคงชอบ จากไม่ชอบก็ยังคงไม่ชอบ หรือ จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์จากชอบเป็นไม่ชอบ หรือจากไม่ชอบเป็นชอบ และแม้ว่าความสัมพันธ์จะเปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ก็ยังคงอยู่

ผู้ชมที่เคยมีความสัมพันธ์กับตัวแสดง ไม่ว่าจะป็นในเชิงบวกหรือลบ จะยุติความสัมพันธ์ต่อเมื่อตัวแสดงขาดการปรากฏตัวทางโทรทัศน์เป็นระยะเวลาานาน กล่าวคือตัวแสดงไม่มีการปรากฏตัวทางสื่ออีกเลย ตลอดจนข่าวสารเกี่ยวกับตัวแสดงก็ขาดหายไปด้วย ทำให้ผู้ชมค่อย ๆ ลืมและไม่ติดตามเรื่องราวของตัวแสดง ในที่สุดความสัมพันธ์ก็ยุติลง